ภาพสะท้อนวัฒนธรรมการ “ดื่ม” ของชาวจีนผ่านภาพยนตร์ เรื่อง 别叫我酒神 (Don’t call me Bacchus)

วัชรพล ศิริสุวิไล[1]

*(**วันที่รับ:** 19 ธ.ค. 2566; **วันที่แก้ไขเสร็จ:** 8 ก.ค. 2567; **วันที่ตอบรับ:** 9 ก.ค. 2567)*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพมุ่งศึกษาภาพสะท้อนวัฒนธรรมการดื่มของชาวจีนผ่านภาพยนตร์จีนเรื่อง 别叫我酒神 (Don’t call me Bacchus) และวิเคราะห์บทบาทของ”เหล้า” ในวัฒนธรรมจีน ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาของเรื่องได้สะท้อนภาพวัฒนธรรมการดื่มได้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การสะท้อนภาพแบบแผนจารีตในการดื่มเหล้าของชาวจีน 2) การเชื้อเชิญให้ดื่ม 3) ความหลากหลายของชนิดเหล้าและภูมิปัญญาในการผลิตเหล้า 4) ความหลากหลายของธรรมเนียมในการดื่มของแต่ละพื้นที่ ในด้านบทบาทของเหล้าในวัฒนธรรมที่ถูกสะท้อนผ่านเนื้อเรื่องจากผลการวิเคราะห์พบว่าเหล้านั้นมีบทบาทใน 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การใช้เหล้าเป็นตัวกลางเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนฝูง 2) การใช้เหล้าเป็นเครื่องมือในการเจรจาทางธุรกิจ ในด้านการสะท้อนแนวคิดและวิถีชีวิตชาวจีนในสภาพสังคมปัจจุบันที่เกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมการดื่ม พบว่า 1) ภาพยนตร์ได้สะท้อนสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในพื้นที่ที่เป็นฉากของเรื่องผ่านภาษาถิ่น สถานที่และยานพาหนะอันเป็นเอกลักษณ์สำคัญของพื้นที่ 2) การนำเสนอภาพความเปลี่ยนแปลงของผู้คนในยุคปัจจุบันที่เศรษฐกิจมีความเปลี่ยนแปลงภายใต้ระบอบการปกครองของจีน 3) อิทธิพลของวัฒนธรรมที่แทรกซึมอยู่ในตัวละคร 4) การกินดื่มในปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงไปจากวัฒนธรรมในอดีตซึ่งส่งผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและผลเสียที่เกิดขึ้น ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมความเชื่อปรัชญา ของจีนนั้นได้เข้าไปมีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตในสังคมจีน สะท้อนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ มารยาท ธรรมเนียม วิธีปฏิบัติ

คำสำคัญ: เหล้า; วัฒนธรรมการดื่ม; ภาพสะท้อน; ภาพยนตร์จีน

[1] อาจารย์ ดร., สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อีเมล: watsir@kku.ac.th

The representation of Chinese drinking culture through Chinese Movie "Don't call me Bacchus"

Watcharapon Sirisuwilai[2]

(**Received:** *December 19, 2023;* **Revised:** *July 8, 2024;* **Accepted:** *July 9, 2024)*

Abstract

This qualitative study aims to study the reflection of Chinese drinking culture through Chinese Movie "Don't call me Bacchus" and analyze role of alcohol in Chinese culture. The result showed that the story reflected 4 major aspects: 1) Reflections on Chinese drinking habits 2) The use of language to persuade people to drink 3) Wisdom in liquor production and variety of liquor types and 4) Variety of drinking customs in different areas. In terms of the cultural role of liquor portrayed in the movie, the analysis found that liquor plays a role in 2 ways: 1) Using alcohol as a medium to connect with friends 2) Using alcohol as a tool in business negotiations. The reflection of the concept and way of life of Chinese people in the current social situation related to drinking culture. Found that, 1) The film reflects the way of life of the people in the area where the story is set through the dialect, places and vehicles that are unique to the area. 2) Presenting a picture of the changes of people in today's era where the economy has changed under the China regime. 3) The influence of culture permeates the characters in the film. 4) The impact of economic and social changes that affect drinking cultural customary, and the negative effects. In addition, the study also indicates that Chinese culture, beliefs, and philosophies perform an important role in Chinese society, through various activities such as manners, customs, practices.

Keywords: liquor; drinking; culture reflection; Chinese movie

[2] Lecturer Dr., Eastern Language Department, Faculty of Humanities and Social Science, Khon Kaen University
E-mail: watsir@kku.ac.th

บทนำ

หากกล่าวถึง “เหล้า” ผู้คนต่างต้องนึกถึง “การดื่มเหล้าของชาวจีน” ที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ มาเป็นระยะเวลายาวนานในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ภาพยนตร์กำลังภายในที่มีเหล่าจอมยุทธ์ที่ชื่นชอบในการร่ำสุรา หรือแม้แต่นักประพันธ์โบราณของจีนก็ยังคงมีบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ที่กล่าวถึงสุรา ชี้ให้เห็นว่าเหล้ามีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีนอย่างแยกไม่ออก ดังจะเห็นได้จากการที่ในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ของจีนมีเหล้าเป็นส่วนประกอบสำคัญ

ประเทศจีนมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาเรื่ององค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตเหล้ามาอย่างยาวนานกว่า 5,000 ปี ตั้งแต่ยุคสมัยวัฒนธรรมหลงซาน สมัยราชวงศ์ซาง (ก่อน ค.ศ. 10) และราชวงศ์โจว (ก่อน ค.ศ. 11) ซึ่งถูกบันทึกในหนังสือ โจวหลี่ (周礼) และหลี่จี้ (礼记) (Xu, 2000) ต่อมาในราชวงศ์ซ่ง (ค.ศ. 960-1127) ยังได้มีการบันทึกประวัติศาสตร์รวบรวมเทคนิคการผลิตเหล้าของจีนไว้ในคัมภีร์เป่ยซานจิ่วจิง (北山酒经) ชี้ให้เห็นถึงอารยธรรมทางด้านสุราของจีนที่มีการพัฒนามาอย่างยาวนาน (Gao, 2021; Wang, 2013)

เหล้ามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในวัฒนธรรมจีนโดยเฉพาะวัฒนธรรมด้านการกินดื่มของชาวจีน เหล้าเป็นส่วนหนึ่งของจารีต （礼） ของชาวจีน สะท้อนได้จากหลายประโยคที่ชี้ให้เห็นว่าเหล้านั้นมีบทบาทสำคัญ เช่น “百礼之会，非酒不行” (งานเลี้ยงใดก็มิอาจขาดเหล้าได้) และ “无酒不成席” (ไม่มีเหล้างานเลี้ยงก็ไม่เกิด) จารีตและวัฒนธรรมการดื่มเหล้าของชาวจีนนั้นพบบันทึกมากมายเช่น จิ่วเจิ้ง (酒正) เจียงเหริน (浆人) ฉีว์หลี่ (曲礼) สื่อกวนหลี่ (士冠礼) พิ่นหลี่ (聘礼) เซียงจิ่วหยินหลี่ (乡酒饮礼) ในคัมภีร์ หลี่จี้ (礼记) (คัมภีร์ว่าด้วยเรื่องพิธีกรรม) โจวหลี่ (周礼) (จารีตราชสำนักโจว) อี้หลี่ (仪礼) (คัมภีร์จารีตสำหรับชนชั้นสูง) (Li, 2013; Xu,2000) โดยเนื้อหาในหนังสือบันทึกเหล่านี้ล้วนได้อธิบายถึงบทบาทและความสำคัญของสุรารวมถึงสถานะของเหล้าในวัฒนธรรมการดื่มของจีน (Gao, 2011) ปัจจุบันสุรายังคงเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ใช้สานสัมพันธ์ระหว่างผู้คนของชาวจีน การร่ำสุราของจีนมีความโดดเด่นเฉพาะตัวและแตกต่างจากวัฒนธรรมการดื่มของประเทศอื่น เช่น ญี่ปุ่น เยอรมัน อิตาลี ฝรั่งเศส ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ในการดื่ม ธรรมเนียมปฏิบัติ ชนิดของสุราที่ใช้ดื่มในแต่ละโอกาส (“Research on the International Communication”, 2021; ดุษฎี วรธรรมดุษฎี, 2556)

ละครและภาพยนตร์มีคุณสมบัติในการทำหน้าที่ถ่ายทอดหรือสะท้อนสภาพ แนวความคิดหรืออุดมการณ์ต่าง ๆ สู่ผู้ชมได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นเงาสะท้อนความเป็นไปทางสังคม ความเป็นอยู่ประสบการณ์ต่าง ๆ รวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีนิยมที่เกิดขึ้นของพื้นที่ท้องถิ่นของผู้สร้าง (กาญจนา แก้วเทพ, 2537; ปุรินทร์ นาคสิงห์, 2555; องอาจ สิงห์ลำพอง, 2557;) ในประเทศไทยประเด็นการศึกษาภาพสะท้อนจากภาพยนตร์นั้นได้มีการทำการศึกษาจากทั้งภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศ โดยศึกษาในมิติและแง่มุมที่แตกต่างกัน การศึกษาในภาพยนตร์ไทย ได้แก่ การศึกษาภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในสังคมผ่านภาพยนตร์ไทย (วรางคณา สุขม่วง และองอาจ สิงห์ลำพอง, 2561) การสื่อสารภาพตัวแทนสตรีผ่าน

ภาพยนตร์ไทย (ภัทรวดี ไชยชนะ และองอาจ สิงห์ลำพอง, 2562) จากลอดลายมังกรสู่เลือดข้นคนจาง: การนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นชาวไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย (นิโลบล วงศ์ภัทรนนท์, 2564) ในส่วนของการศึกษาภาพยนตร์ต่างประเทศ ได้มีการศึกษาภาพลักษณ์ประเทศไทยที่นำเสนอผ่านภาพยนตร์ต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศไทยในภาพยนตร์ต่างประเทศ (อนงค์นาฏ รัศมีเวียงชัย, 2560) การประกอบสร้างภาพลักษณ์ประเทศไทยในภาพยนตร์ฮอลลีวูด (พลอยชมพู เชาวนปรีชา และฉลองรัฐ เฌอมาลย์ชลมารค, 2562) นอกเหนือจากการศึกษาภาพลักษณ์ประเทศไทยแล้วนั้นยังได้มีการศึกษาในประเด็นทางวัฒนธรรมต่างชาติที่ถ่ายทอดผ่านภาพยนตร์หรือซีรีส์ต่าง ๆ ได้แก่ การถ่ายทอดวัฒนธรรมเกาหลีผ่านสื่อละครเกาหลี (ณัฐวุฒิ มีสกุล, 2562) ซีรีส์เกาหลีกับการสะท้อนภาพสังคมในปี 2563 (มนฑิรา ธาดาอำนวยชัย, 2565) ความเป็นจีนในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์จีนแผ่นดินใหญ่ที่ฉายต่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2551 (ภัทรภร ธัญญเสรี, 2553) ผลการศึกษาเหล่านี้นำเสนอให้เห็นถึงแง่มุมด้านสังคม วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่และอัตลักษณ์ต่าง ๆ ของผู้คนในหลากหลายประเทศผู้สร้างรวมไปถึงผู้อพยพย้ายถิ่นฐานไปพำนักในแต่ละประเทศ เช่น ชาวจีนโพ้นทะเล ชาวไทยพลัดถิ่น ที่ถูกนำเสนอผ่านภาพยนตร์ โดยศึกษาและเก็บวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากองค์ประกอบของเรื่อง ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และเสียงซึ่งในที่นี้รวมไปถึงดนตรีเพลงประกอบหรือเสียงพูดอีกด้วย (นิโลบล วงศ์ภัทรนนท์, 2564; ปรีดา อัครจันทโชติ, 2561; ณัฐวุฒิ มีสกุล, 2562; ภัทรภร ธัญญเสรี, 2553)

ภาพยนตร์จีนหรือซีรีส์จีนที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมทั่วโลกโดยเฉพาะกลุ่มผู้ชมชาวไทยเห็นได้จากจำนวนและรูปแบบที่หลากหลายในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา เนื้อหาในภาพยนตร์ถ่ายทอดและสะท้อนแง่มุมต่าง ๆ เช่น สภาพสังคม ความเป็นอยู่ รวมถึงขนบธรรมเนียมของชาวจีน สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นจากการรับชมภาพยนตร์หรือซีรีส์จีนคือฉากที่เห็นอยู่เป็นประจำในการดำเนินเรื่องคือการกินดื่ม ซึ่งหากมองเป็นเรื่องธรรมดาว่ามนุษย์ต้องกินและเข้าสังคมก็ไม่แปลกที่ต้องมีฉากดังกล่าว แต่หากผู้วิจัยสังเกตเห็นถึงการให้ความสำคัญกับฉากดังกล่าวรวมถึงรายละเอียดที่สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับเรื่องการกินดื่มของภาพยนตร์นั้น ๆ โดยเฉพาะ “การดื่ม” ซึ่งเป็นฉากที่มีให้เห็นอย่างชินตาหากรับชมสื่อภาพยนตร์หรือซีรีส์จีน

ภาพยนตร์เรื่อง 别叫我酒神 (Don’t call me Bacchus) เป็นภาพยนตร์ที่ฉายผ่านทางระบบออนไลน์บนแพล็ตฟอร์ม Tencent TV ของจีนซึ่งได้รับความสนใจและมีผู้ชมผ่านช่องทางออนไลน์มากกว่า 10 ล้านครั้ง (Huang, 2022) โดยมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับ เหลาจิ่ว (老九) อดีตนักชิมเหล้าของโรงงานเหล้าผู้มีความสามารถในการดื่มกับ ประธานเปียว (彪总) ประธานบริษัทซึ่งทั้งสองได้รู้จักกันเนื่องจากประธานบริษัทนั้นเมาจนไม่ได้สติแล้วมานอนอยู่กลางถนนในทางกลับบ้านของเหลาจิ่วหลังจากร่วมดื่มสังสรรค์เจรจาธุรกิจกับพรรคพวก ซึ่งเหล่าจิ่วได้ให้ความช่วยเหลือ จากนั้นประธานเปียวได้เห็นความสามารถในการดื่มของเหลาจิ่วจึงได้ชักชวนให้มาทำงานด้วยกันโดยงานที่ได้รับมอบหมายคือการดื่มแทนระหว่างที่ประทานเปียวเดินทางเจรจาธุรกิจยังสถานที่ต่าง ๆ จากเหนือจรดใต้ ซึ่งในระหว่างการเดินทางนั้นได้นำเสนอฉากไม่ว่าจะเป็นการดื่มเพื่อเจรจาธุรกิจระหว่างเพื่อนเก่าในการแนะนำเพื่อนเพื่อมาเจรจาตกลงทางธุรกิจ หรือการเจรจาธุรกิจ

กับบริษัทคู่ค้า รวมถึงการประลองการดื่มซึ่งประธานบริษัทใช้เป็นเครื่องมือในการเอาชนะหรือเป็นเงื่อนไขในการตกลงทำธุรกิจร่วมกัน จบลงด้วยการที่ตัวเอกของเรื่องเหลาจิ่วได้ตัดสินใจเลิกดื่มเหล้าแล้วกลับมาใช้ชีวิตทำธุรกิจ นอกจากสะท้อนภาพวัฒนธรรมอันโดดเด่นของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (东北地区) ของจีนที่มีความขึ้นชื่อในด้านการดื่มอันดับต้นๆของจีนแล้วนั้น เนื้อเรื่องนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวเนื่องกับการดื่มของชาวจีนอย่างเด่นชัดและเชื่อมโยงกับการใช้เหล้าในวาระที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นในชีวิตประจำวัน เพื่อนฝูง หรือแม้แต่การติดต่อเจรจาทางธุรกิจ ซึ่งนำเสนอภาพในสังคมได้อย่างเห็นภาพส่งผลให้มีผู้สนใจรับชมเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงเกิดข้อสงสัยและคำถามว่า สิ่งที่นำเสนอผ่านฉากและเนื้อเรื่องนั้นสะท้อนความจริงเกี่ยวกับวัฒนธรรมการดื่มของคนจีนอย่างไรบ้าง สะท้อนสังคมปัจจุบันและวิถีชีวิตในแง่มุมใด บทบาทและความสำคัญของสุราในสังคมจีนนั้นถูกสะท้อนออกมาอย่างไร ผ่านโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก ฯ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาพสะท้อนวัฒนธรรมการดื่มของชาวจีนผ่านภาพยนตร์เรื่อง 别叫我酒神 (Don’t call me Bacchus) เพื่อวิเคราะห์ว่าสื่อภาพยนตร์ดังกล่าวสะท้อนวัฒนธรรมการดื่มของชาวจีนอย่างไร บทบาทและความสำคัญของเหล้าในสังคมจีนและสะท้อนสังคมปัจจุบันและวิถีชีวิตในแง่มุมใดบ้าง โดยศึกษาผ่านโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และบทสนทนาที่ถูกนำเสนอผ่านเรื่องราวในภาพยนตร์ เพื่อเป็นองค์ความรู้และเสริมสร้างความเข้าใจต่อผู้ที่สนใจต่อวัฒนธรรมการดื่มของชาวจีน อีกทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เพื่อประโยชน์ทางสังคมในการติดต่อเจรจากับชาวจีนในอนาคตได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัฒนธรรมการดื่มของชาวจีนที่สะท้อนจากภาพยนตร์

2. เพื่อวิเคราะห์การสะท้อนแนวคิดและวิถีชีวิตชาวจีนในสภาพสังคมปัจจุบันที่เกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมการดื่ม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาภาพสะท้อนวัฒนธรรมการดื่มและบทบาทของสุราในสังคมจีนที่ถูกนำเสนอผ่านภาพยนตร์จีนเรื่อง 别叫我酒神 (Don’t call me Bacchus) ซึ่งออกฉายในวันที่ 12 มิถุนายน 2563 ผ่านทางระบบออนไลน์บนแพล็ตฟอร์ม Tencent TV ผลิตโดย China Audiovisual Global Media (Beijing) Co., Ltd., และ Shanghai Tencent Penguin Film and Television Culture Communication Co., Ltd โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เนื่องจากภาพยนตร์ดังกล่าวมีเนื้อหาสอดคล้องเกี่ยวกับประเด็นที่จะศึกษาโดยตรง อีกทั้งยังเป็นภาพยนตร์ที่ได้รับความสนใจและมีผู้ชมผ่านช่องทางออนไลน์เป็นจำนวนมาก (Huang, 2022)

เครื่องมือ

1. แบบบันทึกข้อมูลประเด็นที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง รวมถึงประโยคสนทนา ฉาก ท่าทางของตัวละครที่เกี่ยวเนื่องพร้อมคำอธิบาย

2. ตารางวิเคราะห์ข้อมูลในการแยกประเภทหรือจัดกลุ่มข้อมูลที่สำรวจได้

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารวิชาการ โดยศึกษาเอกสารประเภทงานวิจัย บทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง เช่น บทความหรืองานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาภาพสะท้อนและการถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านสื่อภาพยนตร์หรือละคร การศึกษาด้านวัฒนธรรมการกินดื่มของชาวจีน หรืองานวิจัยศึกษาประเด็นเกี่ยวข้องกับการดื่มและการเจรจาทางธุรกิจที่มีการดื่มกินเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างผู้คน

2. เก็บข้อมูลโดยศึกษาจาก ภาพยนตร์จีนเรื่อง 别叫我酒神 (Don’t call me Bacchus) ผ่านแพล็ตฟอร์มออนไลน์ Tencent TV โดยทำการดูและใช้แบบบันทึกข้อมูลที่จัดเตรียมไว้ในการบันทึกข้อมูลประเด็นที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง รวมถึงประโยคสนทนา ฉาก ท่าทางของตัวละคร เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ตารางวิเคราะห์ข้อมูลแยกประเภทหรือจัดกลุ่มข้อมูลโดยเครื่องมือวิเคราะห์ตัวบท (Textual analysis) และจดบันทึกภาพที่ปรากฏในภาพยนตร์อันแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต แนวคิด ทัศนคติ พฤติกรรม กิจกรรมของตัวละคร และองค์ประกอบอื่น ๆ ในภาพยนตร์ โดยใช้แนวคิดกระบวนการการเล่าเรื่อง (Narrative analysis) เพื่อคัดกรองข้อมูลการเล่าเรื่อง ผ่านตัวกลั่นกรองของ โครงเรื่อง (Plot) ความขัดแย้ง (Conflict) ตัวละคร (Character) แก่นความคิด (Theme) ฉาก (Setting) และสัญลักษณ์พิเศษ (Symbol) ประกอบกับแนวคิดภาพสะท้อน (Reflective Approach) ซึ่งเป็นหนึ่งแนวคิดภาพตัวแทน (Representation) (Hall, 1997) การให้ความหมายแก่สิ่งต่าง ๆ ในโลกความจริง ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ ผู้คน เหตุการณ์ หรือความคิด แนวทางนี้เชื่อว่า ความหมายอยู่ในวัตถุ ผู้คน ความคิด หรือเหตุการณ์ที่อยู่บนโลกแห่งความจริงและภาษาทำหน้าที่เหมือนกับกระจก เพื่อสะท้อนความหมายที่แท้จริงซึ่งปรากฏบนโลก พร้อมทั้งอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ซึ่งเป็นการบรรยาย อธิบายข้อเท็จจริง ตลอดจนนำเสนอข้อมูลผลการศึกษาประกอบรูปภาพ (Pictures) และตารางร่วมในการนำเสนอ ทั้งนี้ในการนำเสนอข้อมูลบางส่วนด้วยการถอดเสียงจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยใช้เกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักขรวิธีไทย (คณะอนุกรรมการพิจารณาเกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีนเป็นภาษาไทย, 2543)

ผลการศึกษา

1.ภาพสะท้อนวัฒนธรรมการดื่มของชาวจีน

วัฒนธรรมการดื่ม (酒文化) หรือ ธรรมเนียมการดื่มในวงเหล้าของชาวจีน (酒桌文化) เป็นวัฒนธรรมและธรรมเนียมที่สืบต่อกันมาอย่างยาวนาน จากการเก็บข้อมูลและทำการวิเคราะห์พบว่า ในภาพยนตร์จีนเรื่อง 别叫我酒神 (Don't call me Bacchus) ได้สะท้อนภาพวัฒนธรรมการดื่มได้ 4 ด้านดังนี้

1.1 ภาพสะท้อนแบบแผนจารีตในการดื่มเหล้าของชาวจีน

ธรรมเนียมปฏิบัติในวงเหล้าถือเป็นเรื่องที่สำคัญและเป็นมารยาทอย่างหนึ่งในการเข้าสังคมของชาวจีนซึ่งมีรายละเอียดปลีกย่อย เริ่มตั้งแต่การนั่ง การเริ่มดื่ม ลำดับในการดื่ม การยกแก้ว ชนแก้ว รวมถึงการสนทนาต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญและมีธรรมเนียมในการปฏิบัติซึ่งถูกสะท้อนออกมาจากเนื้อเรื่อง ฉาก และบทสนทนาของตัวละครดังนี้

1.1.1 การนั่งร่วมวงบนโต๊ะ

แบบแผนธรรมเนียมในการนั่งร่วมกินดื่มบนโต๊ะอาหาร ตำแหน่งการนั่งของแขกจะถูกจัดให้นั่งทางซ้ายหรือทิศตะวันออกของเจ้าภาพถือเป็นการให้เกียรติ (尚左尊东) ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนเป็นด้านขวามือของเจ้าภาพ (Liu, 2016) เนื่องจากปัจจุบันจีนนั้นปรับตัวให้มีความเป็นสากลมากขึ้นจึงปรับให้เข้ากับวิธีการนั่งแบบสากลด้วยการให้แขกนั้นนั่งอยู่ฝั่งด้านขวามือของเจ้าภาพ อีกทั้งการนั่งหันหน้าออกประตูถือเป็นการให้เกียรติ (面朝大门为尊) ได้ถูกสะท้อนผ่านฉากการนั่งร่วมวงของตัวละครในเนื้อเรื่อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าแขกตนสำคัญและเจ้าภาพจะนั่งในตำแหน่งหันหน้าออกไปที่ประตู (ภาพที่ 2) และแขกที่มีตำแหน่งใหญ่สุดหรืออาวุโสมากสุดจะนั่งอยู่ติดกับเจ้าภาพทางด้านขวามือ (ภาพที่ 1) ส่วนแขกที่มาด้วยนั่งไล่เรียงตามลำดับความสำคัญโดยทั่วไปจะนั่งกันคนละฝั่งตามการนั่งของคณะที่มาร่วมงานด้วยกัน

ภาพที่ 1 (Don't call me Bacchus, 2021)

ภาพที่ 2 (Don't call me Bacchus, 2021)

ภาพที่ 3 (Don't call me Bacchus, 2021)

ตัวอย่างที่ 1 “这边坐，主宾席，这是咱们中国传统的酒桌文化呀，你是我们最尊贵的客人，当然要坐主宾席啦。” (Don’t call me Bacchus, 2021)

“เชิญนั่งทางนี้ ตำแหน่งประธาน นี่คือธรรมเนียมในการร่วมวงดื่มกินของชาวจีน คุณคือแขกคนพิเศษของเราดังนั้นยังไงก็ต้องนั่งตำแหน่งประธาน” (Don’t call me Bacchus, 2021)

นอกเหนือจากลักษณะตำแหน่งการนั่งข้างต้นแล้วนั้น จากภาพที่ 3 ประธานหรือเจ้าภาพที่มีตำแหน่งสูงสุดในงานเลี้ยงนั้นจะนั่งในตำแหน่งประธาน 主坐 (Zhǔ zuò) หรือ 席位 (Xíwèi) ซึ่งนั่งหันหน้าออกตรงประตู แต่หากงานเลี้ยงนั้นมีแขกซึ่งเจ้าภาพให้ความสำคัญเป็นพิเศษเจ้าภาพมักจะยกที่นั่งตำแหน่งนั้นให้แก่แขกคนสำคัญเพื่อแสดงถึงการให้ความสำคัญแก่แขกท่านนั้น ดังตัวอย่างที่ 1 ส่วนของเจ้าภาพนั้นก็ปรับเปลี่ยนตามลำดับความสำคัญ จากภาพที่ 3 เนื่องจากเป็นฉากงานเลี้ยงในการเจรจาทางธุรกิจ ด้านซ้ายและขวาของตำแหน่งประธานจะเป็นตัวแทนของบริษัทเพื่อง่ายต่อการรับรองและเจรจาระหว่างงานเลี้ยง

1.1.2 ลำดับในการดื่ม

ในการร่วมโต๊ะอาหารของชาวจีนนั้นสิ่งหนึ่งที่เราเห็นเป็นภาพชินตานั่นก็คือการดื่ม แต่ในการเริ่มดื่มแต่ละครั้งนั้นนอกเหนือจากลำดับการนั่งแล้ว ลำดับในการเริ่มดื่มนั้นก็เป็นอีกธรรมเนียมในวัฒนธรรมที่ชาวจีนให้ความสำคัญ จากเนื้อเรื่องจะเห็นได้การนำเสนอการร่วมกินดื่มบนโต๊ะอาหารนั้น ให้ความสำคัญกับลำดับขั้นตอนในการดื่มเป็นอย่างมาก เนื้อเรื่องได้นำเสนอขั้นตอนและลำดับในการดื่มออกมาอย่างเป็นลำดับ ซึ่งสะท้อนความสำคัญของธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบทอดกันมาในการแลกเปลี่ยนทางสังคมและการให้ความสำคัญกับชนชั้นทางสังคม (Zhang, 2011) ระหว่างผู้คน โดยมีลำดับดังนี้

1) การเปิดงาน (开场)

ตัวอย่างที่ 2“有朋自远方来不亦乐乎，这样你先讲两句，咱们开个头”

วันนี้เป็นที่น่ายินดีที่เพื่อนจากแดนไกลมาเยือน เอาอย่างนี้ ให้คุณกล่าวอะไรสักหน่อยเพื่อเปิดงาน

การกินดื่มร่วมกันในแต่ละครั้งเมื่อแขกมาครบเจ้าภาพจะเป็นผู้กล่าวต้อนรับแขก โดยทั่วไปเนื้อหาในการกล่าวต้อนรับนั้นจะเป็นการขอบคุณและแสดงความรู้สึกซาบซึ้ง รวมถึงการกล่าวถึงมิตรภาพและอนาคตในการร่วมมือหรือการไปมาหาสู่กัน โดยระหว่างการกล่าวเปิดผู้ที่มีอาวุโสหรือมีตำแหน่งใหญ่ที่สุดฝ่ายเจ้าภาพจะเป็นผู้กล่าวต้อนรับพร้อมทั้งยกแก้วไปพร้อมในขณะกล่าว (ภาพที่ 3) โดยจากฉากดังกล่าวซึ่งฝั่งคู่ค้าได้ให้เหลาจิ่วนั่งในตำแหน่งประธานจึงได้ให้เหลาจิ่วเป็นผู้กล่าวเปิดงานดังตัวอย่างที่ 2 ซึ่งการกล่าวเปิดนั้นจะแตกต่าง

กันไปตามวาระและโอกาสหรือวัตถุประสงค์ของแต่ละงาน หลังจากการกล่าวเปิดแล้วนั้นโดยทั่วไปเจ้าภาพจะเชิญชวนให้ทุกคนร่วมดื่มพร้อมกัน หรือเจ้าภาพจะทำการดื่มหมดแก้วก่อน

2) ลำดับในการดื่มของผู้ร่วมวง

การชวนดื่มหรือชนแก้วของแขกที่ร่วมโต๊ะโดยตามธรรมเนียมแล้วนั้นจะเรียงลำดับตามความอาวุโส ตำแหน่ง แขกและเจ้าภาพ (Liu, 2016) ในการเริ่มชวนผู้ร่วมวงดื่มวนตามลำดับ ขณะชวนดื่มนั้นอาจกล่าวคำขอบคุณหรือคำอวยพรต่าง ๆ อย่างสั้น ๆ เพื่อแสดงมิตรไมตรีและเชื่อมความสัมพันธ์แก่กัน

3) การชนแก้วกลับ (回敬)

หมูไปไก่มา การรับอย่างเดียวไม่ให้กลับเป็นการเสียมารยาท (礼尚往来，有来无往非礼也) ถือเป็นอีกธรรมเนียมที่ชาวจีนให้ความสำคัญในการรับและการให้กลับ ในการร่วมวงดื่มสังสรรค์ก็เช่นกัน การที่ผู้ร่วมวงหรือเจ้าภาพให้เกียรติชนแก้วนั้นหลังจากการดื่มจำเป็นที่จะต้อง “ชนแก้วกลับ” (回敬 huíjìng) เพื่อแสดงมารยาท เจ้าภาพจะทำการดื่มแบบตัวต่อตัวกับผู้ร่วมวงก่อน หลังจากนั้นผู้ร่วมวงก็สามารถทำการชนแก้วกลับกับเจ้าภาพได้ โดยหากมีจำนวนผู้ร่วมวงเป็นจำนวนมากอาจจำเป็นต้องเรียงลำดับตามสถานะ ตำแหน่ง อายุ ในการเรียงลำดับเข้าไปชนแก้วกับประธานฝ่ายเจ้าภาพ นอกจากนี้ การดื่มระหว่างสมาชิกผู้ร่วมวงด้วยกันเองนั้นก็จำเป็นต้องปฏิบัติเฉกเช่นเดียวกันกับเจ้าภาพซึ่งถือเป็นมารยาทอย่างหนึ่งที่สำคัญที่ปรากฏพบในการร่วมวงดื่มเหล้าของชาวจีน

มารยาทในการชนแก้วโดยปกติแล้วการเชิญผู้ร่วมวงดื่มนั้นผู้เชิญต้องยืนขึ้น ส่วนผู้ร่วมวงต้องยกแก้วขึ้นเพื่อรอผู้เชื้อเชิญกล่าวจบหรือกล่าวว่า “กานเปย”(干杯 แปลว่า หมดแก้ว) หรือหลังจากชนแก้วกันแล้วจึงจะดื่ม หลังจากดื่มหมดต้องแสดงแก้วให้ฝั่งตรงข้ามเห็นว่าเหล้าในแก้วนั้นหมดและหรือคว่ำแก้วลงเพื่อแสดงให้เห็นว่าได้ดื่มหมดแก้วแล้ว

1.2 การเชื้อเชิญให้ดื่ม (劝酒)

การเชิญชวนให้ผู้ร่วมวงดื่ม “劝酒” (quànjiǔ) ถือเป็นอีกหนึ่งวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านฉากและเนื้อหาการสนทนาระหว่างการกินดื่มบนโต๊ะอาหารในเนื้อเรื่อง โดยจะเห็นได้จากฉากที่ตัวเอกของเรื่องร่วมวงกับคู่ค้าทางธุรกิจในการเจรจาหาข้อตกลงทางธุรกิจ โดยมีเจ้าภาพเป็นผู้เชิญชวนโดยการใช้ถ้อยคำหรือหาประเด็นจากรอบข้างเพื่อให้ผู้เป็นแขกนั้นดื่มเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 3 “张总啊，咱们这是第二次见面了，也是第二年合作，这叫什么，这叫双喜临门，所以你得喝两杯”

(Don’t call me Bacchus, 2021)

> “จางจ่ง พวกเราเจอกันเป็นรอบที่สองแล้ว และปีที่สองของการร่วมมือทำงานกัน นี่เป็นเรื่องมงคลสองเรื่องที่เกิดขึ้นพร้อมกัน ดังนั้นคุณต้องดื่มให้หมดสองแก้ว” (Don’t call me Bacchus, 2021)

การเชิญชวนให้ดื่มถือเป็นกิจกรรมที่เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมการดื่มกินของชาวจีน การเชิญชวนให้ผู้ร่วมวงดื่มมากขึ้นเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นให้เห็นอย่างชินตาในวงเหล้าของชาวจีนโดยการใช้ภาษานั้นแตกต่างกันออกไปตามวาระและโอกาสหรือวัตถุประสงค์ในการดื่มกินของสมาชิกผู้ร่วมวง เป็นการใช้ภาษาเชื้อเชิญหรือกระตุ้นด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น ประโยชน์ของเหล้าที่มีต่อร่างกาย ประโยชน์ของเหล้าที่ส่งผลต่อความรู้สึกของผู้ดื่มหลังการดื่ม คุณลักษณะความเป็นชายชาตรี เหตุผลด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มิตรสหาย พี่น้อง รวมถึงการใช้เหตุผลด้านการงานตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ (Wang & Han, 2020) ในการเชื้อเชิญให้ดื่มด้วยเหตุผลที่ยากปฏิเสธได้แต่หากมิใช่การบังคับให้ดื่มโดยตรง (ตัวอย่างที่ 3)

นอกเหนือจากการใช้ภาษาในการเชื้อเชิญให้ดื่มแล้วนั้น การใช้บริบทรอบข้างบนโต๊ะอาหารเป็นองค์ประกอบเงื่อนไขในการกระตุ้นให้ผู้ร่วมวงดื่ม ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่พบเห็นได้ จากคำโบราณของคนจีนที่ว่า “ไม่มีเหล้าและปลางานเลี้ยงก็ไม่เกิดขึ้น” (无酒不成席，无鱼不成宴) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเหล้าและปลานั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญในงานเลี้ยงต่าง ๆ ของชาวจีน จากฉากงานเลี้ยงรับรองในเนื้อเรื่องได้มีการสะท้อนถึงการใช้ “ปลา” มาเป็นเงื่อนไขในการดื่ม ดังนี้

“อี๋ว์จิ่วลิ่ง” (鱼酒令 yújiǔling) หรือ “อี๋ว์โถจิ่ว”(鱼头酒 yútóujiǔ) เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมการชวนดื่มเพื่อสร้างบรรยากาศความครึกครื้นในการดื่มโดยใช้ปลาเป็นเงื่อนไข (Xiao, 2006) ที่ถูกนำเสนอสะท้อนผ่านฉากในเรื่อง โดยเป็นการใช้องค์ประกอบของตัวปลา เช่น หัว หาง ท้อง หลัง เป็นเงื่อนไขในการชวนดื่ม โดยมีหลากหลายลักษณะ ได้แก่

1) การใช้ทิศทางของปลา

ตัวอย่างที่ 4 “你看鱼不喝酒，鱼看你得喝酒！”

“คุณมองปลาไม่ต้องดื่ม แต่ปลามองคุณคุณต้องดื่ม”

การใช้ทิศทางของอวัยวะบนตัวปลาขณะที่ปลาถูกเสิร์ฟขึ้นบนโต๊ะอาหารหากหัวปลาหันไปหาใครคนนั้นต้องดื่ม (ตัวอย่างที่ 4) นอกเหนือจากนั้นยังมีการใช้องค์ประกอบอื่นๆ มาเป็นเงื่อนไขในการให้ผู้อื่นบนโต๊ะได้ร่วมดื่มด้วย เช่น หากหางปลาหันไปทางใดผู้นั้นก็จำเป็นต้องร่วมดื่มไปพร้อมกัน โดยทั่วไปแล้วการเสิร์ฟอาหารขึ้นโต๊ะโดยเฉพาะปลานั้นตามธรรมเนียมแล้วมักจะหันหัวปลาไปยังแขกคนสำคัญเพื่อเป็นการเชื้อเชิญให้ดื่ม (ภาพที่ 4) หรือบางครั้งอาจใช้ส่วนอื่นเข้ามาประกอบด้วยเช่น ท้องปลาและหลังปลาในการกำหนดว่าคนใดในโต๊ะจะต้องดื่ม

ภาพที่ 4 (Don’t call me Bacchus, 2021)

2) การใช้ตัวเลขประกอบกับอวัยวะบนตัวปลา

ตัวอย่างที่ 5 “头三尾四，脊五肚六”

“หัวสามหางสี่ หลังห้าท้องหก”

การเพิ่มเงื่อนไขในการดื่มด้วยการใช้ตัวเลขประกอบกับส่วนของอวัยวะในการกำหนดจำนวนแก้วของการดื่ม โดยอาจใช้ได้ทั้งการใช้ทิศทางของอวัยวะบนตัวปลาที่อธิบายไว้ข้างต้น เพิ่มจำนวนแก้วที่ดื่มด้วยภาษาที่สร้างขึ้นดังตัวอย่างข้างต้น (ตัวอย่างที่ 5) หรือแม้แต่การใช้ส่วนของตัวปลาที่แขกคีบรับประทานมาเป็นเงื่อนไขในการดื่มก็ได้เช่นกัน ดังตัวอย่างที่ 6

ตัวอย่างที่ 6 “彪总啊，你来开鱼.....,哎呀，彪总有福气呀，你夹的这块鱼腹肉哇，是最嫩的地方，我们这有个规矩啊，头三尾四，背五腹六， 你吃了这块鱼腹肉，你就得连喝六杯。 ” (Don’t call me Bacchus, 2021)

“ประธานเปียว คุณเริ่มคีบปลาก่อน.....อ่ะ ประธานเปียวช่างเป็นคนโชคดี ปลาส่วนที่คุณคีบเป็นส่วนท้องที่มีเนื้อนุ่มและที่ดีที่สุดของปลาตัวนี้ ที่นี่มีกฎอยู่ข้อหนึ่งคือ “หัวสามหางสี่ หลังห้าท้องหก” คุณกินปลาส่วนนี้คุณต้องดื่มหกแก้ว” (Don’t call me Bacchus, 2021)

นอกเหนือจากการเชื้อเชิญให้ดื่มข้างต้น ยังมีกิจกรรมอื่นๆ ที่ใช้ในการเชื้อเชิญให้แขกที่ร่วมดื่มทำการดื่มเพิ่มขึ้น เช่น การดื่มรอบวง “走圈”(zǒuquān) หรือ “打圈”(dǎquān) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นให้เห็นอย่างแพร่หลายในการร่วมดื่มกับชาวจีน

ตัวอย่างที่ 7 你酒过三巡了，咱们该进入正题了，要从你这个主宾席开始打圈了，顺时针敬每个人两圈酒，一口喝完不许停啊，这叫团团圆圆 (Don’t call me Bacchus, 2021)

“คุณดื่มมาครบสามรอบแล้ว เรามาเข้าประเด็นกันดีกว่า จะเริ่มจากการคุณที่เป็นประธานต้องเริ่มชนรอบวงกับทุกคนคนละสองรอบ ยกแก้วต้องหมดไม่ให้พัก

อย่างนี้ถึงจะเรียกว่า ความสนิทสนมและมิตรภาพอันแนบแน่น” (Don’t call me Bacchus, 2021)

การดื่มรอบวง “走圈” (zǒuquān) หรือ “打圈” (dǎquān) คือการที่แขกหรือเจ้าภาพทำการดื่มกับผู้เข้าร่วมทุกคนทีละคนจนกว่าจะครบคน เป็นการสร้างความรู้จักซึ่งกันและกันระหว่างผู้ร่วมวงดื่ม โดยมีการใช้ภาษามาประกอบ โดยเฉพาะคำว่า “ถวนถวนหยวนหยวน”(团团圆圆 tuántuányuányuán) (ตัวอย่างที่ 7) แสดงถึงการรวมกัน ความสนิทสนมมิตรภาพอันแนบแน่น ซึ่งเป็นกุศโลบายในการสร้างความสนิทสนมให้เกิดขึ้นระหว่างกันและกันในขณะร่วมวงดื่ม ซึ่งสะท้อนถึงจิตวิญญาณความเป็นกลุ่มก้อนหรือมิตรภาพที่ฝังรากลึกอยู่ในวัฒนธรรมจีนที่ถูกใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมจีน (Xu, 2018)

1.3 ความหลากหลายของชนิดเหล้าและภูมิปัญญาในการผลิตเหล้า

หากกล่าวถึงการดื่มเหล้าของชาวจีน โดยส่วนมากมักจะหมายถึงการดื่มเหล้าขาวจีน (白酒，蒸馏酒) ซึ่งมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 5,000 ปีของจีน ถือเป็นเหล้าประจำชาติที่ถูกใช้ในการสังสรรค์ของผู้คนในโอกาสต่าง ๆ โดยเหล้าขาวจีนมีหลากหลายชนิดดังนี้

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	แหล่งผลิต	ประเภทของกลิ่น
เหมาไถจิ่ว (茅台酒)	มณฑลกุ้ยโจว เมืองจุนอี้ ตำบลเหมาไถ 贵州省 遵义市 茅台镇	เจี้ยงเซียงสิง 酱香型 Jiàng xiāng xíng
หลูโจวเหล่าเจี้ยว (泸州老窖)	四川省泸州市 มณฑลเสฉวน เมืองหลูโจว	หนงเซียงสิง 浓香型 Nóng xiāng xíng
ซีเฟิ่งจิ่ว (西凤酒)	陕西省宝鸡市 凤翔区 มณฑลส่านซี เมืองเป่าจี เขตเฟิ่งเสียง	เฟิ่งเซียงสิง 凤香型 Fèng xiāng xíng

เฝินจิ่ว (汾酒)	山西省汾**阳市杏花村** มณฑลซานซี เมืองเฝิ่นหยาง หมู่บ้านซิ่งฮัว	ชิงเซียงสิง 清香型 Qīngxiāng xíng

ตารางที่ 1 ชื่อ แหล่งผลิตและประเภทของกลิ่นเหล้า (Zhao, 2005)

จากชนิดของเหล้าขาวจีนที่ปรากฏในฉากได้สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของชนิดเหล้าของชาวจีนที่ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักในชื่อว่า “เหล้าดังทั้งสี่ของจีน” (四大名酒) (Zhao, 2005) ดังตารางที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วยเหล้าเหมาไถ (茅台酒) ของมณฑลกุ้ยโจว เฝินจิ่ว (汾酒) ของมณฑลซานซี หลูโจวเหล่าเจี้ยว （泸州老窖） ของมณฑลเสฉวน ซีเฟิ่งจิ่ว (西凤酒) ของมณฑลส่านซี ชี้ให้เห็นถึงความหลากหลายของชนิดเหล้าอีกทั้งแหล่งผลิดของเหล้าแต่ละชนิดซึ่งทอดตัวตามแม่น้ำสำคัญหลายสายของจีนซึ่งเป็นแหล่งน้ำสำคัญที่ใช้นำมาผลิตเหล้าคุณภาพสูงและมีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละพื้นที่การผลิต

ตัวอย่างที่ 8 “酱香幽后，回味悠长，这杯酒是**茅台**。窖香浓郁，绵甜甘冽，这杯酒是**泸州老窖**。这杯酒不用喝了，一闻它的特殊的香味，就知道它是酒中唯一的凤香型，**西风**。申明亭井水绝佳，以之酿酒，斤两独重，必是**汾酒**无疑。” (Don’t call me Bacchus, 2021)

“ เจี้ยงเซียงหอมละมุน รสชาติติดปากนาน เหล้าแก้วนี้คือเหมาไถ กลิ่นบ่อหมักเข้มข้น รสหวานละมุน เหล้าแก้วนี้คือหลูโจวเหล่าเจี้ยว ส่วนแก้วนี้ไม่ต้องชิมแค่ดมกลิ่นเฟิ่งเซียงที่เป็นเอกลักษณ์หนึ่งเดียวก็รู้แล้วว่าเป็นเหล้าซีเฟิ่ง น้ำจากบ่อเซินหมิงถิงที่นำมาใช้ผลิตเหล้าอันยอดเยี่ยม ทุกหยดล้วนมีความหมาย แก้วนี้เป็นเหล้าเฝินจิ่วไม่ผิดแน่” (Don’t call me Bacchus, 2021)

ตัวอย่างที่ 9 “我总感觉这杯西凤酒味道有点奇怪，我虽然说，不会像您那样会品酒，但是我对各种粮食造的气味有所熟悉。西凤酒主要原料呢，是高粱，介于清香型和浓香型之间，口味比较独特。这杯酒呢，气味比较清香，里边还稍稍有点大麦和豌豆发酵的甜味，是典型清香白酒的味道，汾酒就是清香型，我觉得.....” (Don’t call me Bacchus, 2021)

"ผมรู้สึกว่าเหล้าซีเฟิ่งแก้วนี้กลิ่นมันแปลก ๆ ถึงแม้ว่าผมจะไม่ได้เชี่ยวชาญในการลิ้มรสเหล้า แต่ผมนั้นค่อนข้างคุ้นชินกับกลิ่นของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเหล้าซีเฟิ่งวัตถุดิบหลักคือข้าวฟ่าง กลิ่นของเหล้าอยู่ระหว่างกลิ่นอ่อนและกลิ่นเข้มรสชาติค่อนข้างเฉพาะตัว ส่วนเหล้าแก้วนี้นั้น กลิ่นค่อนข้างอ่อน มีกลิ่นหวานของการหมักของข้าวบาร์เล่ย์และถั่วลันเตา ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของเหล้าขาวกลิ่นอ่อน เฟินจิ่วเป็นเหล้ากลิ่นอ่อน ผมเลยคิดว่า....." (Don't call me Bacchus, 2021)

จากฉากที่ตัวเอกร่วมรับประทานอาหารกับอาจารย์ของประธานเปียวและมีการเล่นเกมส์ปิดตาทายเหล้านั้น จากบทสนทนาข้างต้น (ตัวอย่างที่ 8) ชี้ให้เห็นถึงภูมิปัญญาต่าง ๆ ของชาวจีนในการผลิตเหล้า เช่น วัตถุดิบและองค์ประกอบสำคัญในการผลิต การลิ้มรสเหล้าต่าง ๆ ความเฉพาะตัวของเหล้าแต่ละชนิด (Zhao, 2005) มีความแตกต่างกันทั้งในด้านองค์ประกอบของวัตถุดิบหรือกลิ่นเฉพาะตัวของเหล้าที่เกิดจากกระบวนการหมักที่แตกต่างแสดงถึงตัวตนและเอกลักษณ์พิเศษของเหล้าแตกต่างชนิด (ตัวอย่างที่ 9) จากหลากหลายพื้นที่ดังข้อมูลที่นำเสนอซึ่งเน้นเพียงเหล้าดังทั้งสี่ของจีนแต่มิได้นำเสนอทุกชนิดประเภทของเหล้าที่ผู้คนกินดื่มในชีวิตประจำวันทั้งหมด เนื่องจากมีอยู่เป็นจำนวนมาก

1.4 ความหลากหลายของธรรมเนียมในการดื่มของแต่ละพื้นที่

ตัวอย่างที่ 10 "我家那不是这么喝的" (Don't call me Bacchus, 2021)

"บ้านฉันไม่ได้ดื่มแบบนี้" (Don't call me Bacchus, 2021)

ตัวอย่างที่ 11 "这个地方最大的风俗就是规矩多，你留点神儿，别让彪总沾到酒" (Don't call me Bacchus, 2021)

"ธรรมชาติของคนที่นี่คือธรรมเนียมเยอะ คุณต้องระวังหน่อย อย่าให้ประธานเปียวได้ดื่มเหล้า" (Don't call me Bacchus, 2021)

ตัวอย่างที่ 12 A：彪总啊，你来开鱼。。。。。。哎呀，彪总有福气呀，你夹的这块鱼腹肉哇，是最嫩的地方，我们这有个规矩啊，头三尾四，背五腹六， 你吃了这块鱼腹肉，你就得连喝六杯。

B：这什么规矩？ (Don't call me Bacchus, 2021)

A: “ประธานเปียว คุณเริ่มคีบปลาก่อน.....อ่ะ ประธานเปียวช่างเป็นคนโชคดี ปลาส่วนที่คุณคีบเป็นส่วนท้องที่มีเนื้อนุ่มและที่ดีที่สุดของปลาตัวนี้ ที่นี่มีกฎอยู่ข้อหนึ่งคือ “หัวสามหางสี่ หลังห้าท้องหก” คุณกินปลาส่วนนี้คุณต้องดื่มหกแก้ว”

B: นี่มันกติกาอะไรนี่ (Don’t call me Bacchus, 2021)

ความกว้างใหญ่ของพื้นที่ประเทศของจีนนั้นส่งผลให้เกิดถึงความหลากหลายทั้งทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม ธรรมเนียม ประเพณีของคนในแต่ละพื้นที่ จากบทสนทนาในหลายฉากของตัวละครข้างต้น (ตัวอย่างที่ 10, 11, 12) นั้นยังสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมการดื่มของผู้คนในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันรวมถึง ธรรมเนียมในการดื่ม ชนิดของเหล้าที่ใช้ดื่ม กิจกรรมต่าง ๆ บนโต๊ะสำหรับผู้ร่วมวง เช่น ภาษาชวนดื่มต่าง ๆ ที่มีเงื่อนไขที่แตกต่างกัน ชี้ให้เห็นว่าคนจีนถึงแม้ว่าการดื่มเหล้านั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมแต่หากยังคงมีความหลากหลายและแฝงเอกลักษณ์ต่าง ๆ ของคนในแต่ละพื้นที่ (Liu, 2016) ถึงแม้ว่าจะเป็นคนจีนด้วยกันเองร่วมดื่มแต่ยังคงต้องมีการปรับตัวเพื่อเข้าใจธรรมเนียมหรือกติกาในการดื่มของผู้คนในแต่ละพื้นที่ จากเนื้อเรื่องที่พยายามสะท้อนให้เห็นว่าในแต่ละที่นั้นมีกฎกติกาที่หลากหลายในการดื่ม โดยนำเสนอผ่านโครงเรื่องที่ตัวละครหลักต้องเดินทางเจรจาทำธุรกิจจากเหนือจรดใต้ทำให้ต้องพบเจอกับธรรมเนียมในการดื่มรูปแบบต่าง ๆ ที่แตกต่างไปตามวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่

2. บทบาทของเหล้าในวัฒนธรรมจีน

จากคำกล่าวโบราณของชาวจีน เช่น “งานเลี้ยงใดก็มิอาจขาดเหล้าได้” (百礼之会，非酒不行) “ไม่มีเหล้างานเลี้ยงก็ไม่เกิด” (无酒不成席) ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าบทบาทของเหล้านั้นทำหน้าที่เป็น “ตัวกลางในการเข้าสังคม” ของผู้คน อีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดกิจกรรมหรืองานที่มีผู้คนเข้าร่วม อันส่งผลให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ของผู้คนที่เข้าร่วมงานผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้ในเนื้อหาข้างต้น จากเนื้อหาที่นำเสนอผ่านเนื้อเรื่องสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของเหล้าได้ดังนี้

2.1 เป็นสื่อเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนฝูง

การดื่มเหล้าเพื่อเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนฝูง การใช้การดื่มเหล้าเพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง สร้างโอกาสในการเรียนรู้นิสัยใจคอซึ่งกันและกัน สร้างความไว้เนื้อเชื่อใจ ความไว้วางใจ และการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล โดยเหล้านั้นส่งผลต่อบุคลิกภาพ เมื่อเผชิญกับความมึนเมาหลังจากดื่ม ฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ส่งผลให้ผู้คนสบายใจคลายความตึงเครียด ความประหม่า ทำให้ผู้คนนั้นแสดงออกถึงตัวตนที่แท้จริงต่อกัน การสร้างความเท่าเทียมความไว้ใจซึ่งกันและกัน (Lin, 2011) จนเกิดเป็นมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดี “กวนซี” (关系 guanxi) ซึ่งเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมความเชื่อแบบจีน (Chu, 2009) ที่ได้สะท้อนผ่านกิจกรรมการดื่มของชาวจีน

ภาพที่ 5 (Don’t call me Bacchus, 2021)

ภาพที่ 6 (Don’t call me Bacchus, 2021)

เนื้อเรื่องได้นำเสนอให้เห็นถึงการใช้การดื่มเป็นการเชื่อมและพัฒนาความสัมพันธ์ของตัวละคร จากผู้ที่ถูกมอมจนเมามายได้รับความช่วยเหลือจากผู้ชำชองเรื่องการดื่ม สู่การนั่งดื่มร่วมกันจนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์จนพัฒนาเป็นเพื่อนพี่น้อง สู่การเป็นผู้จ้างและลูกจ้าง (ภาพที่ 5) ถึงแม้ว่าบางตอนของเรื่องเหล้านั้นกลับกลายมาเป็นเครื่องมือในการประลองเพื่อเงื่อนไขบางประการระหว่างเพื่อน แต่ท้ายเรื่องเมื่อต่างคนต่างเข้าใจถึงหัวใจสำคัญในการดื่มก็สามารถกลับมาสมานฉันท์เป็นมิตรกันได้ดังเดิม (ภาพที่ 6) ดังตอนท้ายของเรื่องเป็นเรื่องระหว่างประธานเปียวกับเพื่อนรุ่นพี่ประธานเลี่ยวซึ่งเป็นทั้งเพื่อนและคู่ค้าได้ใช้การประลองดื่มเหล้าเป็นเครื่องมือในการบรรลุข้อตกลงระหว่างกัน เป็นต้น

2.2 เป็นเครื่องมือในการเจรจาทางธุรกิจ

นอกเหนือจากการสร้างมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้คนแล้ว จากเนื้อเรื่องเห็นได้ว่าการดื่มเหล้านั้นกลายมาเป็นเครื่องมือหรือกิจกรรมหนึ่งซึ่งใช้เจรจาตกลงทางธุรกิจระหว่างผู้คน ดังสะท้อนจากประโยคสนทนาด้านล่าง

ตัวอย่างที่ 13 你真喝多的还是假喝多，上一回我给你介绍这个刘总，咱们这事唠一半你就跑了，。。。这今天，刘总，再度盛情款待，咱吧之前说那事往下进行进行，好吗？ (Don’t call me Bacchus, 2021)

“คุณเมาจริง ๆ หรือว่าแกล้งเมา คราวก่อนฉันแนะนำคุณให้รู้จักประธานหลิวคุยงานกันยังไม่ถึงครึ่งคุณก็หนีไปซะแล้ว วันนี้ประทานหลิวเลยอยากเลี้ยงคุณอีกสักครั้ง พวกเราเอาเรื่องธุรกิจที่คุยค้างไว้มาคุยต่อ ดีมั้ย” (Don’t call me Bacchus, 2021)

ตัวอย่างที่ 14 彪总啊，你看你也喝了几杯酒啦，咱们是不是把正事聊一下，你看我们公司啊从你那进了三百万单产品，很快就卖完了，然后我又向总部去申请，可是没批下来.....(Don’t call me Bacchus, 2021)

“ ประธานเปียว คุณก็ดื่มมาหลายแก้วแล้ว พวกเราน่าจะมาคุยเข้าประเด็นกันเลยดีกว่า ที่คุณรู้บริษัทผมสั่งสินค้าจากบริษัทคุณมาสามล้านชิ้น ขายแป๊บเดียวหมดแล้ว

ผมเลยสั่งเข้าไปใหม่ แต่ทางบริษัทไม่ยอมอนุมัติ.....” (Don’t call me Bacchus, 2021)

จากฉากการที่ตัวเอกของเรื่องร่วมวงดื่มกับเพื่อนและเพื่อนของเพื่อนที่ได้แนะนำเพื่อเจรจาทำธุรกิจร่วมกัน ยังชี้ให้เห็นถึงการใช้ความสัมพันธ์แบบเครือข่ายคนกันเอง (熟人社会) (He, 2011; Lin, 2011) ในการชักจูงเครือข่ายสู่กระบวนการเจรจาทางธุรกิจโดยผ่านกิจกรรมการกินดื่ม (ตัวอย่างที่ 13) อีกทั้งทั้งสองประโยคยังชี้ให้เห็นว่าการดื่มถูกใช้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสในการเจรจาทางธุรกิจในแต่ละโอกาสทั้งระหว่างเพื่อนฝูงและตัวแทนบริษัท (ตัวอย่างที่ 14)

3. **ภาพสะท้อนแนวคิดและวิถีชีวิตชาวจีนในสภาพสังคมปัจจุบัน**

ภาพยนตร์ได้นำเสนอภาพสะท้อนทางด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคมจีนในปัจจุบันผ่านฉากต่างๆ ชี้ให้เห็นถึงวัฒนธรรมหรือสภาพของพื้นที่ สิ่งของ สถานที่ที่ผู้คนต่างคุ้นชินหากกล่าวถึง โดยโครงเรื่องได้ใช้พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (东北地区) ของประเทศจีนที่มีความขึ้นชื่อในด้านการดื่มเพื่อเป็นฉากเริ่มต้นของเรื่อง โดยเห็นได้จากสภาพผู้คนแวดล้อม ภาษาและท่าทางที่ใช้สื่อสารโดยเฉพาะภาษาถิ่น “ภาษาตงเป่ย” (东北话) การสังสรรค์ร่วมวงดื่มในร้านอาหารโดยเฉพาะร้านปิ้งย่างข้างถนน (烧烤摊) รวมถึงยานพาหนะที่ตัวเอกของเรื่องใช้ “รถจักรยานซาเล้ง” (倒骑驴) (Yin, 2005) ยิ่งเป็นตัวเน้นย้ำอัตลักษณ์ทางด้านความเป็นอยู่และวัฒนธรรมอันโดดเด่นของพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

ในด้านสังคมภาพยนตร์ยังได้นำเสนอภาพความเปลี่ยนแปลงของผู้คนในยุคปัจจุบันที่เศรษฐกิจมีความเปลี่ยนแปลงภายใต้ระบอบการปกครองของจีน “เศรษฐีใหม่” (大金链子暴发户) (ในที่นี้หมายถึงบุคคลที่ร่ำรวยขึ้นมาในระยะเวลาอันสั้นและชอบแต่งตัวเพื่อแสดงออกถึงสถานะทางเศรษฐกิจ) ถูกนำเสนอผ่านเนื้อเรื่องเพื่อชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของผู้คนในสังคมที่เศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังเสียดสีในเรื่องของพฤติกรรมของเศรษฐีใหม่ที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในการดูถูกผู้คนที่มีฐานะด้อยกว่า ด้วยสิ่งของหรือเครื่องประดับบารมีต่าง ๆ ดังนำเสนอในเรื่องได้แก่ ทองคำ รถยนต์ยี่ห้อหรู เครื่องแต่งกายที่บ่งบอกถึงสถานะ ผู้หญิงสวยหรือลูกน้องที่ติดสอยห้อยตามเพื่อประดับบารมี หรือแม้แต่ “เหล้า”ที่ใช้ดื่มก็ยังเป็นตัวบ่งชี้สถานะ จวนก้งจิ่ว (专供酒) หรือ เท่อก้งจิ่ว (特供酒) (เหล้าที่ถูกผลิตพิเศษเพื่อใครผู้ใดผู้หนึ่ง หรือกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งโดยเฉพาะไม่สามารถซื้อได้ในท้องตลาดทั่วไป) ได้ถูกนำมาใช้ถ่ายทอดเพื่อเสียดสีสังคมในเรื่องของการแบ่งแยกชนชั้นภายใต้ระบอบที่ควรจะมีความเท่าเทียมกันของผู้คนในสังคม ดังสะท้อนได้จากฉากแรกตอนเริ่มเรื่องในร้านปิ้งย่างซึ่งเป็นฉากที่มีการปะทะคารมกันระหว่างเหลาจิ่วกับหลงเกอ หลงเกอ ตัวละครในฉากที่กำลังคุยกับลูกน้องที่มาด้วยกันพร้อมผู้หญิงสวยที่นั่งข้าง ซึ่งแสดงออกถึงลักษณะเศรษฐีใหม่ด้วยการแต่งตัว สร้อยคอ นาฬิกาและแหวนทองคำบนร่างกาย ได้พูดกับลูกน้องว่า

ตัวอย่างที่ 15 “哥的一生啊，不容易。但人呐没有过不去的坎，想当年我刚出来那阵儿，那是一无所有，你再看

看现在，啊知道这是什么不？专供明白不，这是专供我喝的酒。” (Don’t call me Bacchus, 2021)

“ชีวิตข้านี่มันไม่ง่ายเลยนะ แต่ว่าคนเราไม่มีอะไรที่เป็นไปไม่ได้ ตอนที่เพิ่งเริ่ม อะไรก็ไม่มี แต่พวกแกดูตอนนี้ รู้ไหมเหล้านี่คืออะไร นี่คือเหล้าที่ผลิตพิเศษสำหรับข้าโดยเฉพาะ เข้าใจมั้ย” (Don’t call me Bacchus, 2021)

จวนก้งจิ่ว (专供酒) หรือ เท่อก้งจิ่ว (特供酒) ได้ถูกหยิบยกเข้ามาในบทสนทนา (ตัวอย่างที่ 15)เพื่อชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างอาจมิใช่เพียงรถยนต์ เครื่องประดับราคาแพง แม้แต่เหล้าที่ใช้ดื่มนั้นยังแตกต่างและพิเศษตรงที่ผลิตมาเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงเท่านั้น

ในด้านวัฒนธรรมการดื่มจากโครงเรื่องและเนื้อหาชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมที่แทรกซึมอยู่ในตัวละคร โดยสะท้อนถึงรายละเอียด จารีต ธรรมเนียม ทัศนคติ ความเชื่อที่เชื่อมโยงและสะท้อนผ่านพฤติกรรมและกิจกรรมของตัวละคร เช่น การแยกระดับชั้นสูงต่ำและมารยาทในโอกาสและวาระต่าง ดังจะเห็นได้จากฉากการนั่งร่วมวงดื่มกินและลำดับในการดื่ม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การให้ความเคารพและการรักษาหน้าตารวมถึงความสัมพันธ์แบบเครือข่ายคนกันเอง ที่สะท้อนผ่านความสัมพันธ์ของตัวละครแต่ละตัวที่มีความเชื่อมโยงกันทั้งในรูปแบบเพื่อนฝูงหรือการเป็นคู่เจรจาทางธุรกิจ

ภาพยนตร์ยังได้เสียดสีและสะท้อนภาพการกินดื่มในปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงไปและผิดเพี้ยนไปจากวัฒนธรรมอันดีในอดีตซึ่งส่งผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม หรือการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่ขาดการศึกษาอย่างลึกซึ้งและเป็นระบบส่งผลต่อการรับรู้และนำไปปฏิบัติใช้ในสังคมของผู้คนส่งผลให้พฤติกรรมการดื่มกินมีความผิดเพี้ยนไปจากวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดสู่กันมา (Liu, 2017) จากกิจกรรมการดื่มเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้คลายความตึงเครียดและแสดงออกถึงตัวตนที่แท้จริงต่อกัน สร้างความไว้ใจซึ่งกันและกัน (Lin, 2011) สู่การดื่มเพื่อวัตถุประสงค์บางประการหรือเพื่อการใช้เป็นเครื่องมือสำหรับบางเรื่อง เช่น เป็นเครื่องมือในการประลองเพื่อศักดิ์ศรีของใครผู้ใดผู้หนึ่ง เป็นข้อแลกเปลี่ยนทางด้านธุรกิจหรือเพื่อชดใช้หนี้ดังปรากฏตอนท้ายของภาพยนตร์ในฉากที่เหลาจิ่วร่วมงานเพื่อประลองการดื่มเพื่อชดใช้หนี้การผิดสัญญาจ้างงานของน้องสาว เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้นำเสนอผลกระทบและผลเสียของการดื่มที่อาจส่งผลเสียต่อสุขภาพเป็นอันตรายถึงชีวิตและส่งผลกระทบถึงบุคคลใกล้ตัวหรือบุคคลรอบข้างรวมถึงผู้คนในสังคมดังหลาย ๆ ฉาก เช่น ตอนต้นของเรื่องในฉากที่ตัวเอกทั้งสองเจอกันซึ่งเป็นฉากที่ประธานเปียวนอนเมาหลับไม่ได้สติอยู่กลางถนนหลังจากที่ร่วมสังสรรค์กับเพื่อน ๆ ที่จะแนะนำคู่ค้าทางธุรกิจให้ หรือ ในเนื้อเรื่องที่น้องสาวของเหลาจิ่วไม่ได้เข้าสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยเนื่องจากเหลาจิ่วมีอาการป่วยเนื่องจากดื่มหนัก เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าภาพยนตร์ได้มีทั้งการนำเสนอวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม จารีต ธรรมเนียม ทัศนคติ ความเชื่อของชาวจีน และประเด็นเสียดสีต่าง ๆ ที่นำเสนอและสะท้อนผ่านรายละเอียด ฉาก กิจกรรม พฤติกรรมของตัว

ละคร ได้อย่างดีและใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงซึ่งสามารถสร้างความรู้สึกร่วมของผู้คนในวัฒนธรรม ซึ่งอาจยืนยันได้จากความนิยมที่สะท้อนจากจำนวนผู้ชมภาพยนตร์ (Huang, 2022)

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาข้างต้นเกี่ยวเนื่องกับภาพสะท้อนวัฒนธรรมการดื่มของชาวจีนผ่านภาพยนตร์เรื่อง 别叫我酒神 (Don't call me Bacchus) ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

จากเนื้อหาและบทสนทนาในเนื้อเรื่องได้สะท้อนวัฒนธรรมการกินดื่มอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวจีน ไม่ว่าจะเป็นแบบแผนธรรมเนียมการปฏิบัติต่าง ๆ เช่น การนั่ง ลำดับในการดื่ม กิจกรรมหรือภาษาที่ใช้ระหว่างการดื่ม ความหลากหลายของชนิดเหล้าที่ใช้ดื่มซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของแต่ละพื้นที่ จากความยิ่งใหญ่ของพื้นที่แผ่นดินจีนยังสะท้อนให้เห็นความแตกต่างทางด้านธรรมเนียมและข้อปฏิบัติในการดื่มของผู้คนที่มีความหลากหลายแตกต่างไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ทัศนคติในบริบทสังคมวัฒนธรรม (ดุษฎี วรธรรมดุษฎี, 2556) ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของชาวจีน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปรัชญาขงจื่อ (Fang, 2003; Hoon-Halbauer, 1999) ที่ให้ความสำคัญในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Ghauri & Fang, 2001) และการปฏิบัติต่อผู้คนในบริบทอย่างถูกต้อง ภายใต้กฎเกณฑ์ของพิธีกรรมและความชอบธรรม (Hang, 2011) โดยถูกสอดแทรกเข้าไปอยู่ในกระบวนการต่าง ๆ ในวัฒนธรรมจีน ดังสะท้อนผ่านเนื้อเรื่อง เช่น มารยาท ธรรมเนียม วิธีปฏิบัติในการรับแขกตามวาระต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงมารยาท (Deng, 2005) ตำแหน่งในการนั่งซึ่งให้เกียรติแขกตำแหน่งใหญ่ที่สุดหรือผู้อาวุโส การดื่มตามลำดับโดยเริ่มจากแขกคนสำคัญหรือประธานในงานที่สะท้อนถึง การแยกระดับชั้นสูงต่ำ (尊卑) ซึ่งอาจรวมถึงการให้เกียรติแบบรักษาหน้าตา (面子) (Chen, 2012) ส่วนเรื่องของการดื่มเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมหรือการใช้ภาษาต่าง ๆ หากมองในภาพรวมนั้นอาจเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Chu, 2009) และยังแสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจที่มีต่อกัน (人情) (Li, 1996) ระหว่างการร่วมดื่มสังสรรค์ในโอกาสต่าง ๆ

หากมองถึงเรื่องบทบาทของเหล้าที่ถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ นั้นนอกเหนือจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอภิปรายไปข้างต้นแล้วนั้น จากการศึกษายังชี้ให้เห็นว่าการดื่มเหล้านั้นยังได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเจรจาทางธุรกิจซึ่งถือเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของการทำธุรกิจของชาวจีน ซึ่ง Xu (2012) ได้นำเสนอว่านักธุรกิจชาวจีนมีลักษณะจำเพาะซึ่งถือเป็นความโดดเด่นในการปฏิบัติตนในการเจรจาธุรกิจที่แตกต่างไป โดยเน้นที่การสร้างความสัมพันธ์ การรักษาหน้าตาและให้เกียรติและความสมานฉันท์กลมเกลียว เมื่อเกิดปัญหาทางการค้าขึ้น นักธุรกิจชาวจีนจะแก้ไขปัญหาและหาทางออกด้วยวิธีที่อะลุ่มอล่วย

Li (2008) พบว่าในหลายกรณี ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเจรจาธุรกิจสามารถแก้ไขและจบลงด้วยดีด้วยการพูดคุยบนโต๊ะรับประทานอาหารเลี้ยงต้อนรับที่มีบรรยากาศผ่อนคลายและเป็นกันเอง ซึ่งจากการศึกษาของ Wang (2006) ที่พบว่านักธุรกิจชาวจีนยังให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวที่เป็นแบบ

ฉันญาติมิตรพี่น้องมากกว่าความสัมพันธ์ระยะสั้นที่คิดแต่จะกอบโกยผลประโยชน์ทางธุรกิจ ดังนั้นงานเลี้ยงถือเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้หลังจากที่การเจรจาในแต่ละครั้งสิ้นสุดลง เป็นกิจกรรมที่ทั้งสองฝ่ายใช้ในการเรียนรู้สังเกตพฤติกรรมและทัศนคติส่วนบุคคลของแต่ละฝ่าย สร้างความไว้เนื้อเชื่อใจผ่านกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ (Pearce & Robinson, 2017) ก่อนการตัดสินใจในท้ายที่สุด

สรุป

จากเนื้อหา ฉาก และบทสนทนาต่าง ๆ ของเรื่อง สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการกินดื่มของชาวจีนที่ฝังรากลึกอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมในการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทั้งในเรื่องความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและเรื่องความสัมพันธ์ในเชิงการค้าและธุรกิจ นอกเหนือไปจากนั้นยังสะท้อนให้เห็นถึงวัตนธรรม จารีต ธรรมเนียม และความเชื่อต่าง ๆ ของผู้คนโดยเฉพาะชาวจีนที่มีประชากรอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งปัจจุบันอาศัยและเดินทางไปทั่วทุกมุมโลก การเข้าใจวัฒนธรรมระหว่างกันอาจนำมาซึ่งประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารและเจริญความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมโลกที่นับวันจะมีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2537). *วิจารย์หนังทัศนะใหม่2*. เจนเดอร์เพรส

คณะอนุกรรมการพิจารณาเกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีนเป็นภาษาไทย. (2543). *เกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักขรวิธีไทย*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐวุฒิ มีสกุล. (2562). การถ่ายทอดวัฒนธรรมเกาหลีผ่านสื่อละครเกาหลี. *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์*, *18*(2), 206-218

ดุษฎี วรธรรมดุษฎี. (2556). วัฒนธรรมกับการดื่ม. *วารสารราชพฤกษ์*, *10*(3), 13-20

นิโลบล วงศ์ภัทรนนท์. (2564). จาก ลอดลายมังกร สู่เลือดข้นคนจาง: การนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นชาวไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา*, *29*(2), 76-103

ปรีดา อัครจันทโชติ. (2561). ความเป็นจีนในโทรทัศน์ไทย. *วารสารนิเทศศาสตร์, 36*(1), 1-20

ปุรินทร์ นาคสิงห์. (2555). *การประกอบสร้างตัวตนเกย์ในภาพยนตร์ไทย.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TUDC. https://digital.library.tu.ac.th/tudc/frontend/Info/item/dc:93495

พลอยชมพู เชาวนปรีชาและ ฉลองรัฐ เฌอมาลย์ชลมารค. (2562). การประกอบสร้างภาพลักษณ์ประเทศไทยในภาพยนตร์ฮอลลีวูด. *วารสารนิเทศศาสตรปริทัศน์*, *23*(3), 257-273.

ภัทรวดี ไชยชนะและองอาจ สิงห์ลำพอง. (2562). การสื่อสารภาพตัวแทนสตรีผ่านภาพยนตร์ไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, *5*(supplement), 130-143.

ภัทรภร ธัญญเสรี. (2553). *ความเป็นจีนในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์จีนแผ่นดินใหญ่ที่ฉายต่างประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2534-2551*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. CUIR. https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/20256

มนฑิรา ธาดาอำนวยชัย. (2565). ซีรีส์เกาหลีกับการสะท้อนภาพสังคมในปี 2563. *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์*, *21*(1), 229-240.

วรางคณา สุขม่วง และ องอาจ สิงห์ลำพอง. (2561). ภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในสังคมผ่านภาพยนตร์ไทย. *รายงานการประชุม Graduate School Conference*, *1*(1), 954-962. http://journalgrad.ssru.ac.th/index.php/miniconference/article/view/1463

องอาจ สิงห์ลำพอง. (2557). *การอภิปรายความการสื่อสารทางการเมืองจากภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช.* สามลดา.

อนงค์นาฏ รัศมีเวียงชัย. (2560). ประเทศไทยในภาพยนตร์ต่างประเทศ. *วารสารศาสตร์*, *10*(1), 151-151.

Chen, Y. (2012). The Strategic Research on Narrowing the Face Gaps in Cross-cultural Communication [跨文化交际中拉近面子距离的策略研究]. *Journal of Chongqing Three Gorges University*, 1, 99-102.

Chu, J. (2009). Factors Which Affecting Business-to-Business Partnership Relationships within Chinese Culture Context [商务伙伴关系视野中的人际关系及其影响因素——基于中国文化背景的分析]. *Journal of Henan Normal University (Philosophy and Social Sciences)*, *36*(2), 128-131.

Deng, O. (2005). The Origin and Development of Kindness, Justice, Etiquette, Wisdom and Faith and Their Connotations [仁义礼智信"的由来、发展及其基本内涵（上）]. *Journal of Changsha University,* 6, 4-10.

Fang, T. (2003). A critique of Hofstede's fifth national culture dimension. *Journal of Cross Cultural Management, 3*(3), 347-368.

Gao, F. (2011). The spiritual connotation of Chinese drinking culture [中国酒文化的精神内涵]. *Journal of Shanxi Normal University (Social Science Edition)*, *38*(3):120-122.

Gao, J. (2021). Beishanjiujing [北山酒经]. *Chinese Literature and History*, 11, 130-130.

Ghauri, P & Fang, T**. (**2001). Negotiating with the Chinese: A Socio-Cultural Analysis. *Journal of World Business*, *36*(3), 303–325.

Hall, Stuart, ed. (1997). *Representation: Cultural representations and signifying practices*. Sage, 17-19.

Hang, L. (2011). Traditional Confucianism and its contemporary relevance. *Asian Philosophy, 21*(4), 437-445.

He, X.F. (2011). Renqing in an Acquaintance Society [论熟人社会的人情]. *Journal of Nanjing Normal University(Social Science Edition)*, 4, 20-27.

Hoon-Halbauer, S. K. (1999). Managing relationships within sino-foreign joint ventures. *Journal of World Business*, *34*(4), 344-371.

Huang, A. (2022, April 15). *There is a breakthrough in the "high-quality" online movies* [网络电影“精品化”有突破]. Guangzhou Daily. https://gzdaily.dayoo.com/pc/html/2022-04/15/content_879_789497.htm

Li, W. (1996). On Chnferring Favor:An Analysis of Social Interaction among Chinese People [论人情-关于中国人社会交往的分析和探讨]. *Journal of Sun Yatsen University (Social Science Edition)*, 2, 57-64.

Li, W. (2013). etiquette of wine in sanli[《三礼》中的“酒”礼仪]. *Journal of Wenzhou Vocational and Technical College*, *13*(3), 74-76.

Liu, W. (2017). The Structural Disorder and Optimization of Chinese Drinking Culture[中国酒文化结构失调及优化]. *Journal of Sichuan University of Science & Engineering (Social Sciences Edition), 32(1), 26-36.*

Li, X. (2008). Analyzing usage of international business negotiation [浅谈国际商务谈判中礼仪的合理使用]. *Journal of Heilongjiang College of Education*, 11, 130-131

Lin, l. (2011). The art and culture of drinking [劝酒的艺术和文化]. *FaZhiZiXun*, 11, 18-20.

Liu, y. (2016). Chinese modern drinking etiquette culture [中国现代酒桌礼仪文化]. *Tong Hang*, 5, 161

Pearce, J. A., & Robinson, R. B. (2017). Cultivating guanxi as a foreign investor strategy. In Tomasic, R.V. (Eds.), *Commercial Law in East Asia* (pp. 223-230). Routledge.

Research on the International Communication of Chinese Drinking Culture: The Differences in Domestic and Foreign Cultures [中国酒道文化国际传播研究之国内外酒文化的差异性]. (2021). *Zhongguojiu,* 3, 72-77.

Wang, H. (2013). wine and yeast making in Beishanjiujing [论《北山酒经》中的制曲及酿酒技术]. *China Brewing*, *32*(7), 148-150. http://doi.org/10.3969/j.issn.0254-5071.2013.07.044.

Wang, Q. (2006). Strategy and effect of cultural difference in international business negotiation [国际商务谈判中文化差异的影响及对策]. *Jiangxi Social Sciences*, 6, 184-187.

Wang, Y., & Han, Y. (2020). Ethical dilemmas and solutions to China's drinking culture [中国劝酒文化的伦理困境及解决对策]. *Culture Journal*, 7, 54-57.

Xiao, X. (2006). Yujiuling the culture of using fish to persuade people to drink [鱼酒令以鱼劝酒的文化]. *Scientific Fish Farming*, 9, 71-72.

Xu, S. (2012). Face Problem: the Cultural Difference Discussion in Cross-cultural Communication between China and the West [面子问题: 中西跨文化交际中的文化差异探讨]. *Academy*, 4, 58-63.

Xu, Y. (2018). Three Cultural Spirits of Chinese Traditional Festival Customs [中国传统节俗的三大文化精神]. *Journal of North University of China (Social Science edition), 34*(6), 1-8.

Xu, S. (2000). Chinese alcohol and traditional culture [中国酒与传统文化综述]. *China brewing*, 2, 5-9.

Yin, C. (2005). Front loader cargo tricycle [倒骑驴]. *New Youth*, 9, 46-47.

Zhao, J. (2005). Four famous Chinese wines-xifeng won 9 times international gold medal [中国四大名酒西凤酒九次夺得国际金奖]. *Modern Enterprise*, 9, 60.

Zhang, J. (2011). A brief analysis of Chinese drinking culture [浅析我国的酒桌文化]. *Decision & Information*, 11, 88-88.